

Відповідальність за корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення

Основні поняття передбачені Законом України **"Про запобігання корупції"**:

Корупція - використання особою наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей.

Корупційний ризик – ймовірність вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення, що негативно вплине на діяльність організації.

Корупційне правопорушення - діяння, що містить ознаки корупції, вчинене особою, зазначеною, за яке законом встановлено кримінальну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність.

Правопорушення, пов'язане з корупцією - діяння, що не містить ознак корупції, але порушує встановлені Законом вимоги, заборони та обмеження, вчинене особою, за яке законом встановлено кримінальну, адміністративну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність.

Хто такий викривач

Будь-яка особа, якій стала відома інформація про корупційне, або пов'язане з корупцією правопорушення та може повідомити про це.

Права та гарантії захисту викривача (стаття 53-3 Закону України «Про запобігання корупції») виникають з моменту повідомлення інформації про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень.

Важливо знати, що права та гарантії захисту викривачів поширюються на близьких осіб викривача.

Дисциплінарна відповідальність

Основні види дисциплінарної відповідальності передбачені **Кодексом законів України про працю**. Так в статті 147 передбачено, що за порушення трудової дисципліни до працівника може бути застосовано тільки один з таких заходів стягнення:

1. догана;
2. звільнення.

Цивільно-правова відповідальність

Порядок застосування такого виду відповідальності регулюється Цивільним кодексом України і Цивільним процесуальним кодексом України. Відповідно до статті 1166 Цивільного кодексу України майнова **школа, завдана неправомірними рішеннями, діями чи бездіяльністю** особистим немайновим правам фізичної або юридичної особи, відшкодовується в **повному обсязі особою, яка її завдала**. Особа, яка завдала шкоди, звільняється від її відшкодування, **якщо вона доведе, що шкоди завдано не з її вини**.

Розмір відшкодування моральної та майнової шкоди встановлюється законом або домовленістю сторін, **а в разі спору - судом**.

Адміністративна відповідальність, пов'язана з корупцією (статті Кодексу України про адміністративні правопорушення)

- **Порушення обмежень щодо сумісництва** та суміщення з іншими видами діяльності (стаття 172⁴);
- **Порушення** встановлених законом обмежень **щодо одержання подарунків** (стаття 172⁵);
- Порушення вимог **фінансового контролю** (стаття 172⁶);
- Порушення вимог щодо **запобігання та врегулювання конфлікту інтересів** (стаття 172⁷);
- **Незаконне використання інформації**, що стала відома особі у зв'язку з виконанням службових або інших визначених законом повноважень (стаття 172⁸);
- **Невжиття заходів** щодо **протидії корупції** (стаття 172⁹);

Більшість санкцій цих статей передбачає відповідальність у вигляді **штрафу від 50 до 2500 неоподаткованих мінімумів доходів громадян**, а також застосування до порушника адміністративного стягнення у вигляді **конфіскації грошей**, одержаних внаслідок адміністративного правопорушення, та/або **права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю строком на 1 рік**.

Кримінальні правопорушення, пов'язані з корупцією

(визначені у ст.45 Кримінального кодексу України)

- **декларування недостовірної інформації** (умисне внесення суб'єктом декларування завідомо недостовірних відомостей до декларації, якщо такі відомості відрізняються від достовірних на суму від **500 прожиткових мінімумів** для працездатних осіб) – ст. 366-2;

- **умисне неподання суб'єктом декларування декларації** особи уповноваженої на виконання функції держави або місцевого самоврядування (ст. 366-3).

Корупційні кримінальні правопорушення

(статті Кримінального кодексу України)

- **нецільове використання бюджетних коштів**, здійснення видатків з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищенням (ст. 210);
- **підкуп працівника** підприємства, установи чи організації (ст.. 354);
- **зловживання владою** або службовим становищем (ст. 364);
- **зловживання повноваженнями** особами, які надають публічні послуги (ст. 365-2);
- прийняття пропозиції, обіцянки або **одержання неправомірної вигоди** службовою особою (ст. 368);
- **підкуп службової особи** юридичної особи незалежно від організаційно-правової форми (ст.368-3);
- **підкуп особи**, яка надає **публічні послуги** (ст. 368-4);
- **незаконне збагачення** (ст.368-5);
- пропозиція, обіцянка або **надання неправомірної вигоди** службовій особі (ст. 369);
- **зловживання впливом** (ст.369-2);
- **привласнення, розтрата майна** або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем (ст. 191);
- **викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними або пошкодження** шляхом зловживання службовим становищем (ст.357).